

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מגילת רות: גישות ספרותיות למקרא - 19442

תאריך עדכון אחרון 30-01-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות כללית והשוואתית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' אילנה פרדס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: mspardes@mscc.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ד, 14:00-15:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מגילת רות הועלתה על נס כפנינה ספרותית על-ידי רבים מקוראיה. נשתמש במגילת רות כנקודת מוצא לבחינה של מאפייני האסתטיקה המקראית. נבחן, עם זאת, גם את שבירת המוסכמות ביצירה זו תוך התמקדות במעמד הייחודי הניתן לנשים ולזרים. נדון באופן שבו שאלות אסתטיות, לגליסטיות ואמיות שזורות לבלי התר בסיפור שיבתן של רות ונעמי לבית לחם. נתחקה אחר קריאות ספרותיות שונות של מגילת רות - מהבחנותיו של גתה ועד לקריאות פמיניסטיות וקוויריות במאה ה-20. הקורס יעסוק בין היתר בהתקבלות של הטקסט בהקשרים היסטוריים שונים - מהמדרש ועד לטקסי חג השבועות בקיבוצים. נקרא מבחר של מאמרים ומסות מאת אריך אאורבך, רוברט אלטר, פיליס טריבל, מיקה באל, קריסטבה, ומיכל בן-נפתלי.

מטרות הקורס:

זהו קורס מבוא לגישות ספרותיות למקרא שמטרתו להציג את מאפייניו הפואטיים של הטקסט המקראי. מגילת רות משמשת כמקרה בוחן.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לבחון את הפואטיקה של הטקסט המקראי
לתאר את תפיסת החסד במגילת רות
לזהות סצנות-דפוס
להגדיר סוגיות של מגדר
להשוות בין מגילת רות ובין ספר בראשית

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: סמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

2014 - הקדמה: בין אידיליה פסטורלית לזעקת המדוכאים
--אריך אאורבך - קטעים נבחרים מתוך "צלוקתו של אודיסאוס", מימזיס: התגלמות המציאות בספרות המערב. תרגום: ברוך קרוא. ירושלים, מוסד ביאליק, תשכ"א.
26.2.2014 - "לך לך" נשי ושאלת הזרות
רות א; בראשית יב
-- ז'וליה קריסטבה, זרים לעצמנו הוצאת רסלינג, תרגום: הילה קרס, עריכה מדעית: ד"ר דינה חרובי,
1988
פרק מבוא וקטעים נבחרים על מגילת רות.

3.2014.5 - היפוכים מגדריים בסצנת הדפוס של האירוסין: שאלת החסד

רות ב; בראשית כד, בראשית כט

--אורי אלטר, "ההיסטוריה הדתית וראשית הסיפורת" ו"סצנות-דפוס המקרא וחשיבותה של קונוונציה",
אמנות הסיפור במקרא. תרגום: שושנה צינגל.

תל אביב, ספרי אדם, 1981, 34-77

אלזה לסקר שילר, "רות ובעז"

12.3.2014 - הלילה בגורן ובנות לוט בסדום

רות ג; בראשית יט

Phyllis Trible, "A Human Comedy" in *God and the Rhetoric of Sexuality*
(Philadelphia: Fortress Press, 1978), 166-199.

Ronal Hendel, Chana Kronfeld, Ilana Pardes, "Gender and Sexuality" in *Reading
Genesis; Ten Methods* (Cambridge University Press, 2010), 71-91.

19.3.2014 - הלילה בגורן : רות-בועז ותמר-יהודה

רות ג; בראשית לח

Mieke Bal, "Heroism and Proper Names, or the Fruits of Analogy," in *Lethal Love:
Feminist Literary Readings of Biblical Love Stories* (Bloomington: Indiana University
Press, 1987), 68-88

26.3.2014 - מרצה אורח

4.2014.2 - כרחל ולאה - שכתוב אידילי?

רות ד, בראשית ל-לא

--אילנה פרדס, "מגילת רות: שכתוב אידילי", הבריאה לפי חוה: גישה ספרותית פמיניסטית למקרא. תל
אביב: הקיבוץ המאוחד, 1996, 79-92.

--- מיכל בן-נפתלי, "מגילת רות", כרוניקה של פרידה: על אהבתה הנכזבת של הדקונסטרוקציה, תל
אביב, רסלינג, 2000, 15-53

--סטיבן גרינברג, עם אלוהים ואנשים: הומוסקסואליות במסורת היהודית. תרגום: זיו מילמן. תל אביב,
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2013, 96-101.

חופשת פסח

30.4.2014 - מגילת רות במדרש ובזוהר

רות קרא קניאל- איונוב, "ותגל מרגלותיו- מסע גאולתה של השכינה: רות המואביה כאם המשיח
בספרות

הזוהרית", דעת, 2-32

יהודה ליבס, "זוהר וארוס", אלפיים 9 (תשנ"ד), עמ' 67-119

5.2014.7 ש"י עגנון, "בדמי ימיה" - תיקונים מעוותים: בין הזוהר להשכלה

-- ש"י עגנון - "בדמי ימיה" (על כפות המנעול)

--ניצה בן דב, אהבות לא מאושרות: תסכול אירוטי, אמנות ומוות ביצירת עגנון, עם עובד, תל אביב,
1997, חלק שני: "בדמי ימיה", עמ' 125-162.

--רות גינזבורג, "בדמי ימיה מתה תרצה" או: "יפה את רעיתי כתרצה נאווה כירושלים אימה כנדגלות",
דפים למחקר בספרות 8, 1991-1992, עמ' 285-300.

12.5.2014 - מגילת רות בתרבות הישראלית - מאמנות בצלאל ועד טקסי שבועות בקיבוצים

אניטה שפירא, , התנ"ך והזהות הישראלית. ירושלים: הוצאת מאגנס, 2005, 1-36

דוד בן-גוריון, "התנ"ך זורח באור עצמו", עיונים בתנ"ך. הוצאת עם עובד, 1969, 41-49

19.5.2014 – מגילת רות בתרבות האפרו-אמריקנית - טוני מוריסון – שיר השירים אשר לשלמה
Song of Solomon

28.5.2014 – יום הסטודנט

6.2014.4 – שבועות

11.6.2014 – טוני מוריסון – חמדת Beloved -

18.6.2014 – פרזנטציות וסיכום

חומר חובה לקריאה:

--אריך אורבך – קטעים נבחרים מתוך "צלקתו של אודיסאוס", מימזיס: התגלמות המציאות בספרות המערב. תרגום: ברוך קרוא. ירושלים, מוסד ביאליק, תשכ"א.

-- ז'וליה קריסטבה, זרים לעצמנו הוצאת רסלינג, תרגום: הילה קרס, עריכה מדעית: ד"ר דינה חרובי, 1988

פרק מבוא וקטעים נבחרים על מגילת רות.

--אורי אלטר, "ההיסטוריה הדתית וראשית הסיפורת" ו"סצנות-דפוס המקרא וחשיבותה של קונוונציה", אמנות הסיפור במקרא. תרגום: שושנה צינגל.

תל אביב, ספרי אדם, 1981, 34-77

אלזה לסקר שילר, "רות ובעז"

Phyllis Trible, "A Human Comedy" in *God and the Rhetoric of Sexuality* (Philadelphia: Fortress Press, 1978), 166-199.

Ronal Hendel, Chana Kronfeld, Ilana Pardes, "Gender and Sexuality" in *Reading Genesis; Ten Methods* (Cambridge University Press, 2010), 71-91.

Mieke Bal, "Heroism and Proper Names, or the Fruits of Analogy," in *Lethal Love: Feminist Literary Readings of Biblical Love Stories* (Bloomington: Indiana University Press, 1987), 68-88

--אילנה פרדס, "מגילת רות: שכתוב אידילי", הבריאה לפי חוה: גישה ספרותית פמיניסטית למקרא. תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1996, 79-92.

--- מיכל בן-נפתלי, "מגילת רות", כרוניקה של פרידה: על אהבתה הנכזבת של הדקונסטרוקציה, תל אביב, רסלינג, 2000, 15-53

--סטיבן גרינברג, עם אלוהים ואנשים: הומוסקסואליות במסורת היהודית. תרגום: זיו מילמן. תל אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2013, 96-101.

רות קרא קניאל – איונוב, "ותגל מרגלותיו- מסע גאולתה של השכינה: רות המואביה כאם המשיח בספרות

הזוהרית", דעת, 2-32

יהודה ליבס, "זוהר וארוס", אלפיים 9 (תשנ"ד), עמ' 119-67

-- ש" עגנון – "בדמי ימיה" (על כפות המנעול)

--ניצה בן דב, אהבות לא מאושרות: תסכול אירוטי, אמנות ומוות ביצירת עגנון, עם עובד, תל אביב, 1997, חלק שני: "בדמי ימיה", עמ' 162-125.

--רות גינזבורג, "בדמי ימיה מתה תרצה" או: "יפה את רעיתי כתרצה נאווה כירושלים אימה כנדגלות", דפים למחקר בספרות 8, 1992-1991, עמ' 300-285.

אניטה שפירא, התנ"ך והזהות הישראלית. ירושלים: הוצאת מאגנס, 2005, 1-36

דוד בן-גוריון, "התנ"ך זורח באור עצמו", עיונים בתנ"ך. הוצאת עם עובד, 1969, 41-49
טוני מוריסון - *Beloved and Solomon of Song*

חומר לקריאה נוספת:

יאיר זקוביץ, פירוש מדעי למקרא: רות, מקרא לישראל, עם עובד, 1990.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %

הרצאה 0 %

השתתפות 10 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 10 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

-